

ΑΠΟΦΑΣΗ 18 / 2021
(Τμήμα)

Η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα συνεδρίασε σε σύνθεση Τμήματος μέσω τηλεδιασκέψεως την 17-02-2021 μετά από πρόσκληση του Προέδρου της, προκειμένου να εξετάσει την υπόθεση που αναφέρεται στο ιστορικό της παρούσας. Παρέστησαν ο Γεώργιος Μπατζαλέξης, Αναπληρωτής Πρόεδρος, κωλυομένου του Προέδρου της Αρχής Κωνσταντίνου Μενουδάκου, και τα αναπληρωματικά μέλη Ευάγγελος Παπακωνσταντίνου, ως εισηγητής και Γρηγόριος Τσόλιας, σε αντικατάσταση των τακτικών μελών Κωνσταντίνου Λαμπρινουδάκη και Χαράλαμπου Ανθόπουλου αντίστοιχα, οι οποίοι, αν και εκλήθησαν νομίμως εγγράφως δεν παρέστησαν λόγω κωλύματος. Το τακτικό μέλος Σπυρίδων Βλαχόπουλος, αν και κλήθηκε νομίμως εγγράφως, δεν παρέστη λόγω κωλύματος. Στη συνεδρίαση παρέστησαν, με εντολή του Προέδρου, η Ευφροσύνη Σιουγλέ, ειδική επιστήμονας – ελέγκτρια, ως βοηθός εισηγητή και η Ειρήνη Παπαγεωργοπούλου, υπάλληλος του τμήματος διοικητικών υποθέσεων της Αρχής, ως γραμματέας.

Η Αρχή έλαβε υπόψη της τα παρακάτω:

Υποβλήθηκε στην Αρχή η υπ' αριθμ. πρωτ Γ/ΕΙΣ/2769/22-04-2020 καταγγελία από τον Α, η οποία αφορούσε σε αποστολή αζήτητης επικοινωνίας από την Β (εφεξής καταγγελλομένη). Ο καταγγέλλων παραπονείται ότι έλαβε μήνυμα (SMS) στο κινητό του τηλέφωνο, στις 15/04/2020 και ώρα 13:10, από την καταγγελλομένη, χωρίς να έχει δώσει τη συγκατάθεσή του και χωρίς να μπορεί να δηλώσει την αντίρρησή του διότι στο μήνυμα αναγράφεται η φράση «Ο αποστολέας δεν υποστηρίζει απαντήσεις»

(μετάφραση της φράσης «The sender does not support replies», η οποία αναγράφεται στην αγγλική γλώσσα στο τέλος του μηνύματος). Το περιεχόμενο του μηνύματος που επισυνάπτεται στην καταγγελία ήταν το εξής:

« ...

Καλή ανάσταση!

A.

... βουλευτής ...»,

Η Αρχή, στο πλαίσιο εξέτασης της εν λόγω καταγγελίας, απέστειλε στην καταγγελλόμενη το υπ' αριθμ. πρωτ. Γ/ΕΞ/2769-1/14-05-2020 έγγραφο με το οποίο ζήτησε τις απόψεις της επί των καταγγελλομένων, θέτοντας υπόψη τις κατευθυντήριες γραμμές 1/2019¹ που έχει εκδώσει η Αρχή για την πολιτική επικοινωνία.

Η καταγγελλόμενη απάντησε σχετικά με το υπ' αριθμ. πρωτ. Γ/ΕΙΣ/3334/15-05-2020 έγγραφο στο οποίο αναφέρει, μεταξύ άλλων, τα εξής συνοπτικώς αναφερόμενα:

1. Η καταγγελλομένη ασχολείται ενεργά με τα κοινά ήδη από τα φοιτητικά της έτη και το ενδιαφέρον της για τον πολιτικό βίο την ώθησε στο χώρο της Πολιτικής. Στο πλαίσιο αυτό, υπήρξε υποψήφια βουλευτής περισσότερες φορές και στις τελευταίες βουλευτικές εκλογές αναδείχθηκε ... . Ενόψει της πολιτικής της δραστηριοποίησης, το εκλογικό αυτό αποτέλεσμα συνιστά ιδιότητά της και στοιχείο προσδιοριστικό του τομέα ενασχόλησής της αντίστοιχο με την αναφορά οιοδήποτε επαγγέλματος που συνοδεύει το ονοματεπώνυμο και τα οποία εκφέρονται σε ένα πλαίσιο επικοινωνίας μεταξύ περισσότερων συνομιλητών.
2. Η επαφή της με τον καταγγέλλοντα έλαβε χώρα στο πλαίσιο εκδηλώσεων και λοιπών πολιτικών δράσεων του κόμματος ..., του οποίου και αποτελεί ενεργό μέλος, καθώς επίσης, εξ όσων γνωρίζει πέραν της συμμετοχής του σε δραστηριότητες πολιτικής φύσης χάριν της κομματικής του δράσης, δύο φορές έχει εκτελέσει το εκλογικό του καθήκον, ήτοι έχει ψηφίσει σε εσωκομματικές εκλογές έχοντας δώσει, βάσει των τηρούμενων εσωκομματικών διαδικασιών, την συναίνεσή του στην επεξεργασία των προσωπικών του δεδομένων. Μέσω του κόμματος ..., στο οποίο αμφότεροι ανήκουν, η καταγγελλομένη έλαβε τα στοιχεία του καταγγέλλοντος, για τα οποία μάλιστα είχε παράσχει συναίνεση για την επεξεργασία τους.

---

¹ Διαθέσιμες στο διαδικτυακό τόπο της Αρχής στο σύνδεσμο <https://www.dpa.gr/el/enimerwtiko/prakseisArxis/kateythyntiries-grammes-gia-tin-epexergasia-prosopikon-dedomenon-me-skopo>

3. Η γνωριμία και περαιτέρω επαφή της με τον καταγγέλλοντα είχε ως συνισταμένη την κοινή πολιτική τους κατεύθυνση. Στις τελευταίες εκλογές, στις οποίες, έλαβε μέρος ως υποψήφια Βουλευτής ... και σε σχετική συνάντηση που είχε με συγγενικά του πρόσωπα, στο πλαίσιο εκδήλωσης, της εξέφρασαν περαιτέρω την υποστήριξή τους.
4. Το τηλεφωνικό της μήνυμα προς τον καταγγέλλοντα είχε ευχετήριο χαρακτήρα ενόψει των ημερών, πολλώ δε μάλλον, δοθείσης της γενικότερης κατάστασης που βιώθηκε στο πλαίσιο των Πασχαλινών εορτών εν έτει 2020, και ουδόλως έφερε χαρακτήρα πολιτικής επικοινωνίας, παρά μόνο σκοπείτο η μετάδοση ενός μηνύματος για τις εορτές, το οποίο απεστάλη αυτοματοποιημένα σε περισσότερα μέλη του κόμματος, των οποίων διέθετε τους προσωπικούς αριθμούς. Τούτο, καθότι οι ίδιοι είχαν συναινέσει σε αυτό -μεταξύ αυτών και ο καταγγέλλων- κατά την καταχώρηση των προσωπικών τους στοιχείων στο τηρηθέν Μητρώο Μελών του κόμματος.
5. Ο σκοπός της επικοινωνίας της δεν ήταν πολιτικός και καθίσταται σαφές από το περιεχόμενο του συγκεκριμένου μηνύματος ότι δεν πληρούνται οι διατυπώσεις του ορισμού της έννοιας της «πολιτικής επικοινωνίας» βάσει των κατευθυντήριων γραμμών 1/2019 της Αρχής, αλλά επρόκειτο για ένα κοινό ευχετήριο μήνυμα.
6. Στη βάση του ως άνω ορισμού, αναφέρει η καταγγελλομένη, γίνεται κατανοητό ότι η τελούμενη επικοινωνία, ανεξάρτητα από τον τρόπο με τον οποίο τελείται για να δύναται να χαρακτηριστεί ως πολιτική εμπίπτουσα στις σχετικές διατάξεις περί προστασίας των προσωπικών δεδομένων με σκοπό την επικοινωνία πολιτικού χαρακτήρα, οφείλει όπως στοχεύει στην προώθηση πολιτικών ιδεών, προγραμμάτων δράσης ή άλλων συναφών δραστηριοτήτων με περαιτέρω σκοπό την υποστήριξη αυτών και τη διαμόρφωση πολιτικής συμπεριφοράς. Τα δε αυτά χαρακτηριστικά αποτελούν συστατικό στοιχείο της έννοιας της πολιτικής επικοινωνίας, μη πληρουμένων των οποίων, όχι σωρευτικώς αλλά ενός εκ των παρατιθέμενων στη διάταξη σκοπών, η επικοινωνία δε δύναται να χαρακτηριστεί πολιτική, μη φέρουσα τα αναγκαία εκείνα χαρακτηριστικά που της προσδίδουν πολιτική διάσταση.
7. Εστιάζοντας στα πραγματικά περιστατικά της προκείμενης υπόθεσης και ιδίως στο από 15.4.2020 μήνυμα που απέστειλε η καταγγελλομένη, μεταξύ άλλων εγγεγραμμένων στο Μητρώο των Μελών ..., στον καταγγέλλοντα, δεν του μετέφερε πολιτικές ιδέες ούτε τον καλούσε ή τον ενημέρωνε για προγράμματα δράσης ή λοιπές δραστηριότητες επιδιώκοντας τη στήριξή του ή τη χειραγωγήσή του με σκοπό τη διαμόρφωση πολιτικής συμπεριφοράς. Αντιθέτως, ουδεμία πολιτική αναφορά εμπεριεχόταν στο συγκεκριμένο μήνυμα, το οποίο σε τίποτα δε διέφερε από ένα κοινό ευσύνοπτο ευχετήριο μήνυμα που αποστέλλεται σε συγγενικά ή φιλικά πρόσωπα τις ημέρες των εορτών. Η δε προσθήκη της

πολιτικής ιδιότητάς της, ως συνοδευτικής του ονοματεπώνυμότης, αιτιολογείται από την πολιτική της δράση χωρίς να σκοπεί σε προώθηση πολιτικών μηνυμάτων ή πολιτικής στήριξης αλλά επρόκειτο για στοιχείο προσδιοριστικό της πολιτικής της ταυτότητας και ήδη γνωστής ταυτότητας σε μέλος του ίδιου κόμματος, το οποίο είχε κατά το παρελθόν συναινέσει στη σχετική επεξεργασία των προσωπικών του δεδομένων και ιδίως του προσωπικού του αριθμού τηλεφώνου από λοιπά μέλη του κόμματος, χωρίς, παρόλα αυτά, στην προκειμένη περίπτωση, η επικοινωνία να φέρει στοιχεία πολιτικού χαρακτήρα, υπό την έννοια των κατευθυντήριων οδηγιών.

8. Η καταγγέλλουσα δε στόχευσε στην προώθηση πολιτικών ιδεών, προγραμμάτων δράσης ή συναφών δραστηριοτήτων πολιτικής χροιάς με σκοπό τη διαμόρφωση πολιτικής συμπεριφοράς ούτε θέλησε ποτέ να ενοχλήσει τον καταγγέλλοντα, ο οποίος εφόσον, το εν λόγω μήνυμα απεστάλη ονομαστικά εμφανιζομένης της ταυτότητάς της (περίπτωση 3.1 των κατευθυντήριων γραμμών 1/2019), θα μπορούσε να έχει επικοινωνήσει είτε μαζί της είτε με το Μητρώο εγγεγραμμένων μελών ..., όπου και συναινέσε στην επεξεργασία των προσωπικών του δεδομένων, εκφράζοντας την αντίρρησή του στο εξής σε αναφορά με τη χρήση των προσωπικών του δεδομένων για έναν ή για περισσότερους συγκεκριμένους σκοπούς βάσει του άρθρου 6 Γενικού Κανονισμού Προστασίας Δεδομένων, στους οποίους ο ίδιος έχει συναινέσει με ρητή του δήλωση, οπότε και δε θα ετίθετο το παρόν ζήτημα.
9. Ο καταγγέλλων ποτέ κατά το παρελθόν δεν εξέφρασε την αντίρρησή του σε σχετική επεξεργασία, στην οποία και ο ίδιος είχε συναινέσει με σαφή θετική του ενέργεια, συνιστάμενη σε ελεύθερη, συγκεκριμένη, ρητή και εν πλήρει επιγνώσει ένδειξη της συμφωνίας του υπέρ της επεξεργασίας των δεδομένων που τον αφορούν (περίπτωση 5 των κατευθυντήριων γραμμών 1/2019), η οποία έρχεται σε πλήρη συμφωνία με τα διαλαμβανόμενα στο καταστατικό του κόμματος και των αναγραφόμενων στην περίπτωση 5.1 των κατευθυντήριων οδηγιών 1/2019² της Αρχής.
10. Η καταγγελλόμενη, μολοντί λυπάται που βρίσκεται σε αυτή τη θέση, εμμένει αφενός στην απουσία πολιτικής επικοινωνίας δυνάμει του συγκεκριμένου μηνύματος και αφετέρου,

---

² Στην περίπτωση 5.1 των κατευθυντήριων γραμμών 1/2019 της Αρχής υπό τον τίτλο Ειδική Περίπτωση: Πολιτικό κόμμα-επικοινωνία-διαβίβαση σε μέλη και συγκεκριμένα προβλέπεται ότι «Για την επικοινωνία του πολιτικού κόμματος με τα μέλη του ή με τους «φίλους» που έχουν δικαιώματα μέλους σύμφωνα με τις διατάξεις του οικείου καταστατικού, η συγκατάθεση προκύπτει από τη γενική συγκατάθεση του μέλους να συμμετέχει στο πολιτικό κόμμα. Το πολιτικό κόμμα επιτρέπεται να διαβιβάζει σε μέλη στοιχεία άλλων μελών ή «φίλων» προς το σκοπό της πολιτικής επικοινωνίας μόνον εφόσον η διαβίβαση αυτή προβλέπεται από το καταστατικό του κόμματος. Σε περίπτωση σιωπής του καταστατικού, απαιτείται η ειδική προς τούτο συγκατάθεση των μελών ή «φίλων» και τούτο διότι ένα μέλος δεν μπορεί να αναμένει ευλόγως ότι η συμμετοχή του σε ένα κόμμα, και η με τον τρόπο αυτό αποκάλυψη των πολιτικών του φρονημάτων, πρέπει να καθίσταται γνωστή σε άλλα μέλη, χωρίς να διατηρεί επαφή με αυτά.»

στην σε κάθε περίπτωση, παροχή ρητής συναίνεσης από μέρους του καταγγέλλοντος σε αναφορά με την επεξεργασία των προσωπικών του δεδομένων υπό την έννοια της λήψης μηνυμάτων από μέλη του πολιτικού κόμματος στο οποίο ανήκει, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο καταστατικό του κόμματος.

11. Ακόμη και αν ήθελε γίνει δεκτό ότι το εν λόγω μήνυμά της προς τον καταγγέλλοντα έφερε τον χαρακτήρα πολιτικής επικοινωνίας και ιδίως πολιτικής επικοινωνίας μέσω χωρίς ανθρώπινη παρέμβαση, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται σύντομα γραπτά μηνύματα (SMS), δεν παραβιάζονται τα προσωπικά του δεδομένα, καθότι η σχετική επεξεργασία είναι καθ' όλα νόμιμη και το μήνυμα που απεστάλη από μέρους της εμπίπτει στο προστατευτικό περιεχόμενο των σχετικών διατάξεων, οι οποίες ορίζουν τις ακριβείς προϋποθέσεις του νόμιμου χαρακτήρα της επεξεργασίας προσωπικών δεδομένων όταν επιδιώκεται σκοπός πολιτικής επικοινωνίας.
12. Το ζήτημα αυτό, θα μπορούσε να έχει ήδη επιλυθεί πάραυτα, εφόσον ο καταγγέλλων ερχόταν σε επικοινωνία προς τον σκοπό αυτό με το πολιτικό κόμμα ή με την καταγγελλομένη προσωπικά που για τον ίδιο, ενόψει της κοινής τους ιδιότητας θα ήταν πολύ εύκολο να προσεγγίσει, οπότε και θα μπορούσε να ασκήσει το δικαίωμά αντίρρησής του, αν γίνει δεκτός ο πολιτικός χαρακτήρας της επικοινωνίας και η παράνομη από μέρους του πολιτικού κόμματος και της καταγγελλομένης επεξεργασία των δεδομένων του, κατά τρόπο εύκολο και σαφή (περίπτωση 3 (β) σελ. 4 των κατευθυντήριων γραμμών 1/2011), χωρίς να επακολουθήσει η ακολουθούμενη κατόπιν της υπ' αριθμόν πρωτοκόλλου Γ/ΕΙΣ/2769/22.4.2020 καταγγελίας του διαδικασία για ένα γεγονός, που, στην πραγματικότητα, δεν στόχευε σε τίποτα περισσότερο από ένα ευχετήριο μήνυμα χαράς σε μία δύσκολη και πρωτοφανή περίοδο που βιώνουμε ενόψει του Covid-19 έχοντας όλοι έντονη, κατά την άποψη της καταγγελλομένης, την ανάγκη επικοινωνίας.

Στη συνέχεια, η Αρχή κάλεσε, με την υπ' αριθμ. πρωτ. Γ/ΕΞ/2769-2/02-12-2020 κλήση, την καταγγελλόμενη σε ακρόαση, μέσω τηλεδιάσκεψης, στη συνεδρίαση της 09-12-2020 προκειμένου να συζητηθεί η ως άνω καταγγελία καθώς και η γενική πρακτική που ακολούθησε για την επικοινωνία πολιτικού χαρακτήρα με ηλεκτρονικά μέσα. Στη συνεδρίαση της 09-12-2020 παρέστησαν μέσω τηλεδιάσκεψης η καταγγελλόμενη και ο πληρεξούσιος δικηγόρος της Ιωάννης Σαμέλης, οι οποίοι εξέθεσαν προφορικά τις απόψεις τους. Ακολούθως η καταγγελλόμενη έλαβε προθεσμία και υπέβαλε εμπρόθεσμα το υπ' αριθμ. πρωτ. Γ/ΕΙΣ/8523/11-12-2020 υπόμνημα. Στο εν λόγω

υπόμνημα, επιπλέον του προηγούμενου σχετικού εγγράφου της καταγγελλόμενης, αναφέρεται το εξής: επισυνάπτεται λίστα (excel) του έτους 2008 στην οποία αναγράφονται τα προσωπικά στοιχεία των μελών του μητρώου ..., μεταξύ των οποίων του καταγγέλλοντος, όπως καταχωρήθηκαν κατόπιν συναίνεσης και εισφοράς τους από τα ίδια τα πρόσωπα εις γνώση και κατά ρητή τους δήλωση υπέρ της επεξεργασίας αυτών.

Η Αρχή, μετά από εξέταση των στοιχείων του φακέλου, την ακροαματική διαδικασία και αφού άκουσε τον εισηγητή και την βοηθό εισηγητή, η οποία παρέστη χωρίς δικαίωμα ψήφου και αποχώρησε μετά τη συζήτηση της υπόθεσης και πριν από τη διάσκεψη και τη λήψη απόφασης, μετά από διεξοδική συζήτηση,

ΣΚΕΦΤΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟΝ ΝΟΜΟ

1. Σύμφωνα με το άρθρο 4 στοιχ. 7 του Γενικού Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών (εφεξής, Κανονισμός), ο οποίος είναι σε εφαρμογή από τις 25 Μαΐου 2018, ως υπεύθυνος επεξεργασίας ορίζεται *«το φυσικό ή νομικό πρόσωπο, η δημόσια αρχή, η υπηρεσία ή άλλος φορέας που, μόνα ή από κοινού με άλλα, καθορίζουν τους σκοπούς και τον τρόπο της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα»*.
2. Το ζήτημα, της πραγματοποίησης μη ζητηθεισών επικοινωνιών με οποιοδήποτε μέσο ηλεκτρονικής επικοινωνίας, χωρίς ανθρώπινη παρέμβαση, για σκοπούς απευθείας εμπορικής προώθησης προϊόντων ή υπηρεσιών και για κάθε είδους διαφημιστικούς σκοπούς, ρυθμίζεται με το άρθρο 11 του ν. 3471/2006 για την προστασία προσωπικών δεδομένων στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών. Σύμφωνα με το άρθρο αυτό, μία τέτοια επικοινωνία επιτρέπεται μόνο εφόσον ο συνδρομητής συγκατατεθεί εκ των προτέρων ρητώς. Κατ' εξαίρεση, σύμφωνα με το άρθρο 11 παρ. 3 του ν. 3471/2006, τα στοιχεία επαφής ηλεκτρονικού ταχυδρομείου που αποκτήθηκαν νομίμως, στο πλαίσιο της πώλησης προϊόντων ή υπηρεσιών ή

άλλης συναλλαγής, μπορούν να χρησιμοποιούνται για την απευθείας προώθηση παρόμοιων προϊόντων ή υπηρεσιών του προμηθευτή ή για την εξυπηρέτηση παρόμοιων σκοπών, ακόμη και όταν ο αποδέκτης του μηνύματος δεν έχει δώσει εκ των προτέρων τη συγκατάθεση του, υπό την προϋπόθεση ότι του παρέχεται κατά τρόπο σαφή και ευδιάκριτο η δυνατότητα να αντιτάσσεται, με εύκολο τρόπο και δωρεάν, στη συλλογή και χρησιμοποίηση των ηλεκτρονικών του στοιχείων και αυτό κατά τη συλλογή των στοιχείων επαφής, καθώς και σε κάθε μήνυμα, σε περίπτωση που ο χρήστης αρχικά δεν είχε διαφωνήσει σε αυτή τη χρήση. Εξάλλου, σύμφωνα τις παραγράφους 1 και 4 του άρθρου 13 του ίδιου ν. 3471/2006, ως προς την τήρηση του νόμου αυτού, η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα έχει τις αρμοδιότητες του ν. 2472/1997, όπως εκάστοτε ισχύει, και επιβάλλει τις προβλεπόμενες από τον τελευταίο αυτό νόμο κυρώσεις σε περίπτωση παράβασης των διατάξεων του ανωτέρω ν. 3471/2006.

3. Ειδικά για την πολιτική επικοινωνία μέσω ηλεκτρονικών μέσων χωρίς ανθρώπινη παρέμβαση και σύμφωνα με τις κατευθυντήριες οδηγίες της Αρχής σχετικά με την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων με σκοπό την επικοινωνία πολιτικού χαρακτήρα, λαμβάνοντας υπόψη τόσο το άρθρο 11 του ν. 3471/2006, όσο και την Οδηγία 1/2010 της Αρχής για την πολιτική επικοινωνία αλλά και το Γενικό Κανονισμό (ΕΕ) 2016/679 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα ο οποίος είναι σε εφαρμογή από τις 25 Μαΐου 2018, ισχύουν τα εξής:

Η πολιτική επικοινωνία³ ενδιαφέρει από την άποψη της προστασίας των προσωπικών δεδομένων, πραγματοποιείται σε οποιαδήποτε χρονική περίοδο, προεκλογική ή μη, από πολιτικά κόμματα, βουλευτές, ευρωβουλευτές, παρατάξεις και κατόχους αιρετών θέσεων στην τοπική αυτοδιοίκηση ή υποψηφίους στις βουλευτικές εκλογές, τις εκλογές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και τις εκλογές τοπικής αυτοδιοίκησης. Τα πρόσωπα αυτά καθίστανται υπεύθυνοι επεξεργασίας, σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2016/679, άρθρο 4, στοιχ. 7) εφόσον ορίζουν το σκοπό και τον τρόπο της επεξεργασίας. Για παράδειγμα, όταν οι βουλευτές ή οι υποψήφιοι βουλευτές λαμβάνουν δεδομένα από τα πολιτικά κόμματα και τα

---

³ Βλέπε ορισμό στο άρθρο 1 παρ. 2 της οδηγίας 1/2010 της Αρχής

επεξεργάζονται για προσωπική τους πολιτική επικοινωνία, καθίστανται και αυτοί υπεύθυνοι επεξεργασίας. Με την ιδιότητα αυτή και με βάση την αρχή της λογοδοσίας⁴ πρέπει να είναι σε θέση να αποδεικνύουν την τήρηση των υποχρεώσεών τους και των κανόνων επεξεργασίας.

4. Όταν η πολιτική επικοινωνία πραγματοποιείται με χρήση ηλεκτρονικών μέσων επικοινωνίας, χωρίς ανθρώπινη παρέμβαση, μέσω δημοσίων δικτύων επικοινωνίας, όπως είναι η περίπτωση σύντομων γραπτών μηνυμάτων (SMS) σε κινητό τηλέφωνο, η επικοινωνία προϋποθέτει, σύμφωνα με το άρθρο 11 παρ. 1 ν. 3471/2006, όπως ισχύει, την προηγούμενη συγκατάθεση του υποκειμένου των δεδομένων, με την επιφύλαξη της παραγράφου 3 του ίδιου άρθρου, όπως ισχύει.
5. Η συγκατάθεση του υποκειμένου των δεδομένων για πολιτική επικοινωνία πρέπει να παρέχεται με σαφή θετική ενέργεια η οποία να συνιστά ελεύθερη, συγκεκριμένη, ρητή και εν πλήρει επιγνώσει ένδειξη της συμφωνίας του υποκειμένου των δεδομένων υπέρ της επεξεργασίας των δεδομένων που το αφορούν. Η δήλωση της συγκατάθεσης, για να είναι νόμιμη, μπορεί να παρέχεται ως εξής:
  - (α) Η έγγραφη δήλωση συγκατάθεσης μπορεί να γίνεται μέσω της συμπλήρωσης ειδικού εντύπου, π.χ. κατά τη διάρκεια εκδηλώσεων ή στο πλαίσιο λειτουργίας των πολιτικών γραφείων των υποψηφίων βουλευτών κατά την προεκλογική περίοδο, το υποκείμενο των δεδομένων συμπληρώνει το έντυπο και το παραδίδει επί τόπου ή αποστέλλει το σχετικό έντυπο μέσω ταχυδρομείου ή τηλεομοιοτυπίας.
  - (β) Η ηλεκτρονική δήλωση της συγκατάθεσης μπορεί να πραγματοποιείται π.χ. μέσω της εγγραφής των υποκειμένων των δεδομένων σε ιστοσελίδα που διατηρεί ο υπεύθυνος επεξεργασίας, ή με τη συμπλήρωση ειδικού ηλεκτρονικού εντύπου και αποστολή του μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου.
6. Η συγκατάθεση για την επικοινωνία του πολιτικού κόμματος με τα μέλη του ή με τους «φίλους» που έχουν δικαιώματα μέλους σύμφωνα με τις διατάξεις του οικείου καταστατικού, προκύπτει από τη γενική συγκατάθεση του μέλους να συμμετέχει στο

---

⁴ Όπως ορίζεται στο άρθρο 5 παρ. 2 του ΓΚΠΔ

πολιτικό κόμμα.

Το πολιτικό κόμμα επιτρέπεται να διαβιβάζει σε μέλη στοιχεία άλλων μελών ή «φίλων» προς το σκοπό της πολιτικής επικοινωνίας μόνον εφόσον η διαβίβαση αυτή προβλέπεται από το καταστατικό του κόμματος. Σε περίπτωση σιωπής του καταστατικού, απαιτείται η ειδική προς τούτο συγκατάθεση των μελών ή «φίλων» και τούτο διότι ένα μέλος δεν μπορεί να αναμένει ευλόγως ότι η συμμετοχή του σε ένα κόμμα, και η με τον τρόπο αυτό αποκάλυψη των πολιτικών του φρονημάτων, πρέπει να καθίσταται γνωστή σε άλλα μέλη, χωρίς να διατηρεί επαφή με αυτά.

7. Επιτρέπεται η πολιτική επικοινωνία με χρήση ηλεκτρονικών μέσων χωρίς ανθρώπινη παρέμβαση και χωρίς τη συγκατάθεση του υποκειμένου των δεδομένων μόνο εφόσον συντρέχουν σωρευτικά οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

(α) Τα στοιχεία επικοινωνίας έχουν αποκτηθεί νομίμως στο πλαίσιο προηγούμενης, παρόμοιας επαφής με τα υποκείμενα των δεδομένων, και το υποκείμενο κατά τη συλλογή των δεδομένων ενημερώθηκε για τη χρήση τους με σκοπό την πολιτική επικοινωνία, του δόθηκε η δυνατότητα να εκφράσει αντίρρηση για αυτή τη χρήση αλλά δεν την εξέφρασε. Η προηγούμενη επαφή δεν είναι απαραίτητο να έχει αμιγώς πολιτικό χαρακτήρα, π.χ. είναι νόμιμη η αποστολή μηνυμάτων όταν τα στοιχεία ηλεκτρονικού ταχυδρομείου συλλέχθηκαν στο πλαίσιο προηγούμενης πρόσκλησης για συμμετοχή σε κάποια εκδήλωση ή δράση, ανεξαρτήτως του πολιτικού χαρακτήρα της. Αντιθέτως, δεν θεωρείται ότι συνιστά παρόμοια επαφή και δεν είναι νόμιμη η χρήση των ηλεκτρονικών στοιχείων επικοινωνίας προς το σκοπό της πολιτικής επικοινωνίας όταν τα στοιχεία αυτά αποκτήθηκαν στο πλαίσιο επαγγελματικής σχέσης, όπως για παράδειγμα η χρήση του αρχείου πελατών από υποψήφιο βουλευτή.

(β) Ο υπεύθυνος επεξεργασίας οφείλει να παρέχει στο υποκείμενο των δεδομένων τη δυνατότητα να ασκεί το δικαίωμα αντίρρησης με τρόπο εύκολο και σαφή, και αυτό σε κάθε μήνυμα πολιτικής επικοινωνίας. Σε κάθε επικοινωνία απαιτείται να αναφέρεται ευδιάκριτα και σαφώς η ταυτότητα του αποστολέα ή του προσώπου προς όφελος του οποίου αποστέλλεται το μήνυμα, καθώς επίσης και μια έγκυρη διεύθυνση στην οποία ο αποδέκτης του μηνύματος μπορεί να ζητεί τον τερματισμό της επικοινωνίας. Η συγκατάθεση πρέπει να παρέχεται με σαφή θετική

ενέργεια η οποία να συνιστά ελεύθερη, συγκεκριμένη, ρητή και εν πλήρει επιγνώσει ένδειξη της συμφωνίας του υποκειμένου των δεδομένων υπέρ της επεξεργασίας των δεδομένων που το αφορούν.

8. Στη προκειμένη περίπτωση, η καταγγελλομένη, ως υπεύθυνος επεξεργασίας ισχυρίζεται ότι η αποστολή μηνύματος με ευχετήριο περιεχόμενο δεν συνιστά πολιτική επικοινωνία, ακόμα κι αν τα στοιχεία του παραλήπτη αποκτήθηκαν από το τηρηθέν Μητρώο Μελών του πολιτικού κόμματος στο οποίο αυτός ανήκει.
9. Κατόπιν αυτού, κατ' εφαρμογή της διατάξεως του άρθρου 5α παρ. 1 του Κανονισμού Λειτουργίας της Αρχής, η υπόθεση πρέπει να παραπεμφθεί στην Ολομέλεια λόγω σπουδαιότητας προκειμένου να αποφασισθεί εάν επικοινωνία με περιεχόμενο ηλεκτρονικού μηνύματος, συναφές με το επίμαχο που δεν αφορά τουλάχιστον ευθέως και άμεσα την πολιτική επικοινωνία, εμπίπτει στην συναφή νομοθεσία για την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων για λόγους πολιτικής επικοινωνίας.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα παραπέμπει την κρινόμενη υπόθεση στο σύνολό της στην Ολομέλεια, η οποία θα αποφανθεί για τα ζητήματα που αναφέρονται στο σκεπτικό.

Ο Αναπληρωτής Πρόεδρος

Η Γραμματέας

Γεώργιος Μπατζαλέξης

Ειρήνη Παπαγεωργοπούλου